

УДК 332.1:330.322.54

Б. Т. Роголя,
аспірант, Львівський національний університет природокористування
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-2896-4589>

В. М. Солтис,
аспірант, Львівський національний університет природокористування
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-9978-1261>

DOI: 10.32702/2306-6792.2025.4.168

СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО БІЗНЕС-КЛІМАТУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

B. Rogalia,
Postgraduate student, Lviv National Environmental University
V. Soltys,
Postgraduate student, Lviv National Environmental University

CREATION OF A FAVOURABLE INVESTMENT BUSINESS CLIMATE AS A TOOL FOR EFFECTIVE DEVELOPMENT OF TERRITORIAL COMMUNITIES

У статті розглянуто питання створення сприятливого інвестиційного клімату як важливого інструменту ефективного розвитку територіальних громад. Акцент зроблено на ключових складових інвестиційного клімату, таких як інфраструктура, регуляторна політика, доступ до ресурсів та інноваційний потенціал. Наведено ґрунтовний аналіз взаємозв'язку між інвестиційним кліматом, бізнес-середовищем і ефективністю розвитку громад. Розглянуто практичні інструменти, які сприяють залученню інвестицій, зокрема розвиток державно-приватного партнерства, податкові стимули, інформаційна підтримка та вдосконалення інфраструктури. У статті наведено приклади успішних ініціатив у територіальних громадах Західної України, які демонструють незаперечні можливості для залучення інвестицій та забезпечення сталого розвитку територій. Зроблено обґрунтовані висновки про значення системного підходу до формування інвестиційної привабливості бізнесу для підвищення конкурентоспроможності громад.

The article examines the issue of creating a favourable investment climate as a critical tool for the effective development of territorial communities. The focus is placed on key components of the investment climate, such as infrastructure, regulatory policy, access to resources, and innovation potential. The interrelationship between the investment climate, the business environment, and the effectiveness of community development is analyzed. Practical tools contributing to investment attraction are explored, including the development of public-private partnerships, tax incentives, informational support, and infrastructure improvement. The paper provides examples of successful initiatives in territorial communities of Western Ukraine, illustrating the potential for investment attraction and sustainable development. The research emphasizes the importance of a systematic approach to forming investment attractiveness as a means of enhancing the competitiveness of communities.

As is well known, some territorial communities (TC) demonstrate significant success, having substantial financial revenues that create favourable conditions for their development, improving the living standards of residents, and ensuring stability even amid the ongoing Russian-Ukrainian war. At the same time, many communities lack such opportunities, and some barely cope with basic needs, relying on state support.

It is evident that one of the key tasks of territorial communities is planning economic growth within their territories. The successful implementation of these plans promotes business development, which, in turn, enables the community to receive new tax revenues and opens up new opportunities for economic and social progress.

Key findings suggest that a well-structured investment climate fosters economic growth, improves the quality of life for residents, and supports the long-term sustainability of territorial communities. Special attention is given to integrating innovative technologies and enhancing transparency in local governance to create an appealing environment for investors. By analyzing current practices and providing practical recommendations, the article contributes to the understanding of how to effectively manage resources and implement strategies to maximize the socio-economic potential of communities.

Ключові слова: інвестиції, бізнес-клімат, територіальні громади, розвиток, ефективність, ресурси, інфраструктура.

Key words: investments, business climate, territorial communities, development, efficiency, resources, infrastructure.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

В умовах децентралізації в Україні питання створення сприятливого інвестиційного клімату для територіальних громад стає надзвичайно актуальним. Розвиток громад напряму залежить від їхньої здатності залучати зовнішні та внутрішні інвестиції, що сприяють економічному зростанню, покращенню інфраструктури та підвищенню рівня життя населення. Проте багато громад стикаються з низкою проблем, зокрема недостатньо розвинутою інфраструктурою, обмеженим доступом до фінансових ресурсів, низьким рівнем прозорості управління та відсутністю стратегічного планування.

Ці виклики потребують розробки ефективних інструментів управління, які дозволять громадам створювати сприятливі умови для залучення інвесторів, використовуючи місцеві ресурси та можливості. Відсутність системного підходу до вирішення цих питань знижує інвестиційну привабливість громад та гальмує їхній розвиток.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика створення сприятливого інвестиційного клімату в територіальних громадах активно обговорюється в науковій літературі. Дослідження економічної природи інвестиційного клімату, його факторів і механізмів управління представлені в роботах таких українських та зарубіжних науковців, як Жаліло Я., Романової В. [2], О. Шевченко, Круглашова А., Буреги В [3]. У їхніх працях значну увагу приділено теоретичним аспектам інвестиційної діяльності та економічного розвитку територій.

Джерела фінансування ОТГ в Україні в умовах децентралізації досліджують О.В. Марценюк, О.І. Гуменна та Т.В. Дендобра. Вони

стверджують, що умовами ефективності фінансування територіальних громад є використання сильних сторін конкретних територій, використання різних джерел фінансових ресурсів, їх накопичення, ефективного використання та розподілу, створення сприятливих умов для успішної реалізації інвестиційних проєктів та соціальних програм [7].

Зокрема, Пронько А.М., Затайдух К.Ю., Чорний Я.І. підкреслюють важливість створення прозорих механізмів управління інвестиційними проєктами як ключового фактора залучення інвесторів [9]. Пальчук В. акцентує увагу на ролі інфраструктури як базового елемента інвестиційної привабливості [8]. У свою чергу, дослідження К. МакМаллін зосереджуються на значенні стратегічного планування та державно-приватного партнерства для успішного розвитку територій [6].

Цілий ряд умов для сприятливого середовища залучення інвестиційних ресурсів пропонують Н.В. Саінчук, Н.Д. Собкова та Ю.О. Шум: залучення державно-приватного партнерства, покращання системи інформаційного забезпечення інвестиційної діяльності, поліпшення інвестиційного іміджу створення сприятливого інвестиційного середовища, оприлюднення успішних практик тощо [11].

За умови залучення міжнародних інвестицій А.В. Руснак в своєму дослідженні розглядає організаційні аспекти розвитку територіальних громад. З основних висновків його дослідження: автором узагальнено систему координації інвестицій на рівні держави, запропоновано включити до переліку підходів залучення міжнародних інвестицій пільги; кредитування розвитку компанії; пільги на навчання персоналу; програми розвитку високих технологій тощо [10]. Також варто розглянути дослідження загроз та перспектив залучення іноземних інвестицій в діяльність ОТГ України, виконаного Г.В. Єфімовою та М.Д. Павловою. З основ-

них загроз зазначимо корупцію, нестабільне політичне та економічне середовище, воєнні дії, проблеми з правовою та нормативною базами іноземного інвестування в Україну [13]. Автори підкреслюють, що ефективність залучення іноземних інвестицій у розвиток територіальних громад залежить від спільних зусиль уряду та ОТГ на подолання загроз цій діяльності.

Разом з тим, у сучасних умовах спостерігається недостатність досліджень, які б комплексно аналізували проблеми інвестиційного клімату на рівні територіальних громад, враховуючи нові виклики, пов'язані з децентралізацією, змінами законодавства та розвитком цифрових технологій [12]. Це створює необхідність подальшого вивчення інструментів, які забезпечують ефективне управління ресурсами громад та їхню інвестиційну привабливість.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою дослідження є визначення ключових аспектів створення сприятливого інвестиційного клімату в територіальних громадах України, аналіз чинників, що впливають на їхню інвестиційну привабливість, а також розробка практичних рекомендацій для забезпечення ефективного розвитку громад через залучення інвестицій.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Розвиток територіальних громад є важливим завданням у контексті децентралізації та реформування економічної системи України. Одним із найважливіших інструментів забезпечення економічного зростання громад є створення сприятливого інвестиційного бізнес-клімату, що дає змогу залучати зовнішні та внутрішні ресурси для модернізації інфраструктури, розвитку підприємництва та підвищення рівня життя населення.

Як відомо, частина територіальних громад (ТГ) демонструє значний успіх, маючи суттєві фінансові надходження, що створює сприятливі умови для їхнього розвитку, покращення рівня життя мешканців і забезпечення стійкості навіть в умовах триваючої російсько-української війни. У той самий час чимало громад позбавлені таких можливостей, а деякі ледве справляються з основними потребами, залежачи від державної підтримки. Тож логічно постає питання: що є причиною таких відмінностей?

Очевидно, що одним із ключових завдань територіальних громад є планування економі-

чного зростання на їхніх територіях. Успішне впровадження цих планів сприяє розвитку бізнесу, що, своєю чергою, дозволяє громаді отримувати нові податкові надходження та відкриває нові перспективи для економічного й соціального прогресу. Більша частина власних доходів громад формується саме завдяки діяльності бізнесу, адже бізнес забезпечує приблизно 90% загальної суми доходів місцевих бюджетів. До цієї частки входять податкові надходження, зокрема, частини загальнодержавних податків і зборів (наприклад, податок на доходи фізичних осіб, податок на прибуток підприємств, рентні платежі за використання природних ресурсів, акцизи на пальне тощо), а також місцеві податки й збори (податок на майно, єдиний податок, туристичний збір тощо).

Там, де громади приділяють увагу розвитку й підтримці бізнесу, формуються сприятливі економічні умови. Це стимулює створення нових робочих місць, підвищує конкурентоспроможність місцевого виробництва, сприяє розширенню експортного потенціалу, зростанню бюджетних надходжень та розвитку соціальної інфраструктури. У таких громадах також покращується добробут населення. Додатково успішні компанії нерідко реалізують ініціативи в рамках корпоративної соціальної відповідальності, що сприяє вирішенню соціальних проблем.

Розвинена економіка сприяє активізації ділової діяльності, залученню інвестицій і створенню якісних нових робочих місць. Інвестиції, у свою чергу, стимулюють зростання податкових надходжень, що дає змогу місцевій владі спрямовувати більше ресурсів на розвиток людського капіталу, соціальної сфери та інші важливі напрями. У результаті це відкриває можливості для покращення якості освіти, медичних послуг, розвитку соціальної інфраструктури, а також удосконалення комунальних послуг (водопостачання, водовідведення, транспортна система, управління відходами, освітлення та інші аспекти міського благоустрою).

Інвестиційний бізнес-клімат територіальної громади визначається сукупністю економічних, соціальних, правових і екологічних умов, які створюють передумови для залучення інвестицій. Основні складові (рис. 1):

— Економічна стабільність: доступ до ресурсів, податкові стимули, розвинена інфраструктура.

— Прозорість управління: наявність стратегічних планів розвитку, відкритість даних про громаду.

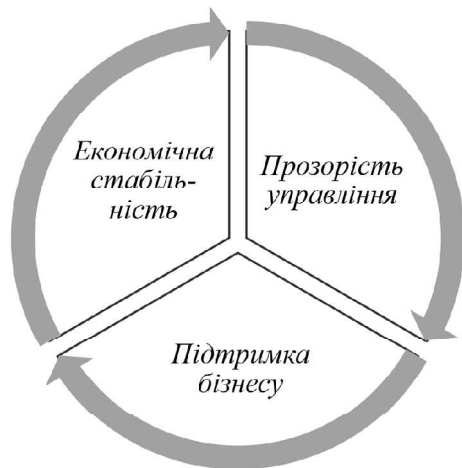

Рис. 1. Складові інвестиційного бізнес-клімату територіальної громади

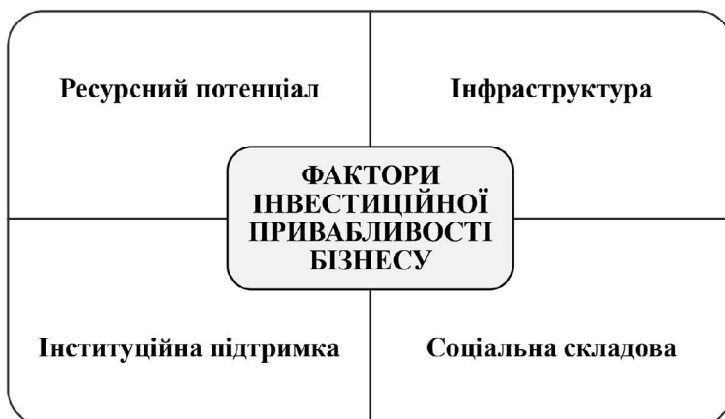

Рис. 2. Фактори, що впливають на інвестиційну привабливість бізнесу у територіальних громадах

— Підтримка бізнесу: консультаційні послуги, спрощені дозвільні процедури.

Інвестиційна привабливість бізнесу у територіальних громадах залежить від багатьох взаємопов'язаних факторів, які формують умови для залучення інвестицій. Серед них ключову роль відіграють рівень розвитку інфраструктури, доступ до ресурсів, сприятливе законодавче середовище, кваліфіковані трудові ресурси, а також відкритість громади до інновацій.

На рис. 2 представлено основні фактори, які впливають на формування інвестиційної привабливості бізнесу, та їх значення для створення сприятливого середовища для інвесторів.

— Ресурсний потенціал: природні ресурси, земельні ділянки для інвесторів, трудові ресурси.

— Інфраструктура: транспортна доступність, енергоефективність, наявність комунікацій.

— Інституційна підтримка: наявність інституцій, що займаються залученням інвестицій, наприклад, офісів розвитку громад.

— Соціальна складова: рівень освіченості населення, рівень зайнятості, культурні та туристичні об'єкти.

Для забезпечення сталого розвитку територіальних громад важливо створити сприятливий інвестиційний клімат, який стимулює підприємницьку активність та залучення капіталу. Серед ключових інструментів — розвиток інфраструктури, запровадження

Рис. 3. Практичні інструменти формування інвестиційного клімату

Таблиця 1. Системний підхід до взаємозв'язку інвестиційного клімату, бізнесу та розвитку громад

Показник	Інвестиційний клімат	Бізнес-середовище	Ефективність розвитку територіальної громади
<i>Інфраструктура</i>	Наявність сучасних доріг, транспортної доступності, мереж водо-, електропостачання.	Забезпечує зручність для ведення бізнесу та зниження логістичних витрат.	Створює передумови для залучення інвесторів і підвищення рівня життя населення.
<i>Регуляторна політика</i>	Прозорість адміністративних процедур, податкові стимули, сприятливе законодавство.	Зниження бар'єрів для створення бізнесу та розширення існуючих підприємств.	Зростання доходів місцевого бюджету за рахунок податкових надходжень.
<i>Трудові ресурси</i>	Наявність кваліфікованої робочої сили, можливості для навчання та перекваліфікації.	Забезпечує бізнес достатньою кількістю кадрів для ефективної роботи.	Зниження рівня безробіття, підвищення доходів населення.
<i>Інновації та технології</i>	Можливість впровадження інноваційних проектів, підтримка стартапів, наявність технологічних парків.	Доступ до сучасних технологій і нових ідей, які сприяють підвищенню конкурентоспроможності бізнесу.	Прискорений економічний розвиток громади та її конкурентоспроможність на ринку.
<i>Соціальна інфраструктура</i>	Розвинена система охорони здоров'я, освіти, культури та спорту.	Створює привабливі умови для проживання підприємців і працівників.	Поліпшення якості життя та зростання задоволеності мешканців.
<i>Державно-приватне партнерство (ДПП)</i>	Створення умов для співпраці громади та приватних інвесторів у реалізації спільних проектів (інфраструктурних, соціальних).	Можливість розвивати проекти, що вимагають великих інвестицій, через розподіл ризиків і вигод.	Реалізація масштабних проектів, які покращують інфраструктуру та економічну активність громади.
<i>Екологічна складова</i>	Виконання стандартів екологічної безпеки, розвиток «зелених» проектів, енергоефективних технологій.	Сприяє створенню екологічно чистих виробництв, зростанню їхньої привабливості для інвесторів та суспільства.	Забезпечення сталого розвитку громади та підвищення її екологічної безпеки.
<i>Інформаційна відкритість</i>	Доступність інформації про громаду, інвестиційні можливості, земельні ресурси та місцеві проекти через цифрові платформи або відкриті джерела.	Покращує доступ бізнесу до необхідної інформації для ухвалення рішень.	Підвищення довіри інвесторів та створення позитивного іміджу громади.

прозорих адміністративних процедур, інформаційна підтримка інвесторів, податкові стимули та впровадження державно-приватного партнерства.

Нижче на рис. 3 представлено основні практичні інструменти, які громади можуть використовувати для покращення інвестиційної привабливості та досягнення стратегічних цілей.

1. Розробка стратегії розвитку громади передбачає наявність чітко сформульованого стратегічного плану розвитку ТГ з визначенням

перспективних галузей для інвестування є важливим сигналом для потенційних інвесторів.

2. Податкові та адміністративні стимули включають запровадження місцевих податкових пільг для інвесторів, спрощення адміністративних процедур, забезпечення прозорості у виділенні землі та ресурсів сприяють створенню сприятливих умов для інвестиційної діяльності.

3. Інформаційна підтримка інвесторів. Важливим інструментом є створення веб-платформ, які надають інвесторам доступ до інфор-

мації про громаду, її ресурси, земельні ділянки, статистичні дані, можливості співпраці.

4. Розвиток інфраструктури — будівництво доріг, модернізація мереж водопостачання, електроенергії та зв'язку створюють умови для залучення інвесторів у громаду.

5. Розвиток державно-приватного партнерства має на меті співпрацю між громадою та приватними компаніями у формі концесій, спільного фінансування проектів чи контрактів дозволяє реалізовувати масштабні інфраструктурні проекти.

У Західній Україні громади демонструють успішний досвід у створенні сприятливого інвестиційного бізнес-клімату. Наприклад:

— Славська громада активно розвиває туристичну галузь через залучення інвестицій у готельну інфраструктуру та гірськолижні комплекси.

— Дрогобицька громада створила "розумний" туристичний маршрут із використанням цифрових технологій, що приваблює іноземні інвестиції у сферу туризму.

— Трускавецька громада завдяки розвитку курортної інфраструктури стала однією з найпривабливіших громад для інвесторів у галузі оздоровлення та рекреації.

Ефективний розвиток територіальних громад значною мірою залежить від створення сприятливого інвестиційного клімату, який стимулює активність бізнесу та забезпечує сталий економічний, соціальний і екологічний розвиток. Інвестиційний клімат відображає сукупність умов, які сприяють або, навпаки, стримують залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій.

Бізнес-середовище формується під впливом інвестиційного клімату та охоплює можливості для розвитку підприємництва, прозорість процедур, доступ до ресурсів і якість наявної інфраструктури. Зміни в бізнес-середовищі прямо впливають на результати діяльності територіальної громади, такі як зростання доходів місцевого бюджету, створення робочих місць, поліпшення якості життя мешканців і забезпечення сталого розвитку.

У табл. 1 показано, як різні складові інвестиційного клімату впливають на бізнес-середовище та ефективність розвитку територіальної громади. Ця структура дає змогу систематизувати взаємозв'язки між ключовими факторами та виявити напрями для покращення управління громадою.

Як працює таблиця 1:

— Інвестиційний клімат — це умови, які формує громада для залучення інвестицій.

— Бізнес-середовище — це результат впливу інвестиційного клімату на підприємства, які працюють у громаді.

— Ефективність розвитку громади — це кінцевий результат у вигляді покращення економічних, соціальних та екологічних показників.

Така структура допомагає побачити, як окремі аспекти інвестиційного клімату впливають на бізнес і загальний розвиток територіальної громади.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Створення сприятливого інвестиційного клімату є невід'ємним елементом ефективного розвитку територіальних громад. Інструменти, які враховують розвиток інфраструктури, підтримку бізнесу, прозорість управління та інформаційну підтримку інвесторів, дозволяють громадам залучати додаткові ресурси для свого зростання.

Досвід успішних громад України свідчить, що акцент на інноваційних підходах, державно-приватному партнерстві та стратегічному плануванні забезпечує не лише економічний розвиток, але й покращення якості життя мешканців. Для подальшого зростання важливо продовжувати впроваджувати передові практики та створювати умови для співпраці з потенційними інвесторами.

Література:

1. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991р. № 1560-XII. Дата оновлення: 10.10.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 02.01.2025).

2. Жаліло Я. А., Шевченко О. В., Романова В. В. Децентралізація влади: порядок денний на середньострокову перспективу: аналітична доповідь. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень, 2019. 115 с.

3. Круглашов А., Бурега В. Здобутки і труднощі в реалізації децентралізації влади в Україні. Аспекти публічного управління. 2021. № 9 (2).

4. Лелеченко А. П. Зарубіжний досвід організації функціонування місцевого самоврядування: імплементація в Україні. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=266>

5. Лубенець С. А., Троян О. А. Тенденції децентралізації публічної влади в Україні.

Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 2. С. 86—89.

6. МакМаллін К. Місцевий економічний розвиток — це постійна синергія дій бізнес-спільноти, влади, громадянського суспільства та наукових кіл. URL: <http://pleddg.org.ua/ua/2016/kent-makmallin/> (дата звернення: 06.01.2025).

7. Марценюк О.В., Гуменна О.І., Деньдобра Т.В. Перспективи зміцнення фінансової самодостатності територіальних громад в умовах децентралізації. Економіка та суспільство. 2023. Вип. 51. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-50>

8. Пальчук В. Розвиток економічного потенціалу громад у рамках реформи з децентралізації. Україна: події, факти, коментарі. 2018. № 11. С. 38—50.

9. Пронько Л.М., Затайдух К.Ю., Чорний Я.І. Економічний розвиток територіальних громад: сутність, особливості та стратегічні перспективи. Економіка та суспільство Вип. 59. 2024. С. 48—57.

10. Руснак А.В. Розвиток територіальних громад через залучення міжнародних інвестицій: організаційні аспекти. Інвестиції: практика та досвід. 2024. № 15/202. С. 7—12. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306—6814.2024.15.7>

11. Саїнчук Н.В., Собкова Н.Д., Шум Ю.О. Інвестиційні ресурси територіальної одиниці. Економіка та суспільство. 2024. Вип. 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-89>

12. Європейський досвід адміністративно-територіального реформування: політичний аспект. Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень. 2018. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/844>

13. Iefimova G.V., Pavlova M.D. Threats and Prospects for Attracting Foreign Investment in the Ukrainian Territorial Communities' Activities. Проблеми економіки, 2023. № 1 (55). С. 74-85. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-1-74-85>

References:

1. Verkhovna Rada of Ukraine (1991), The Law of Ukraine "On Investment Activity", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (Accessed 2 Jan 2025).

2. Zhalilo, Y. A., Shevchenko, O. V. and Romanova, V. V. (2019), Detsentralizatsiia vlady: poriadok denniy na seredn'ostrokovu perspektyvu: analitychna dopovid' [Decentralization of power: medium-term agenda], National Institute for Strategic Studies, Kyiv, Ukraine.

3. Kruglashov, A. and Bureha, V. (2021), "Achievements and difficulties in the implementation of

power decentralization in Ukraine", Aspects of Public Administration, vol. 9 (2).

4. Lelechenko, A. P. (2011), "Foreign experience in the organization of local self-government: implementation in Ukraine", Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok, vol. 3, available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=266> (Accessed 10 Jan 2025).

5. Lubenets, S. A. and Troyan, O. A. (2020), "Trends in the decentralization of public authority in Ukraine", Legal Scientific Electronic Journal, vol. 2, pp. 86—89.

6. McMullin, K. (2016), "Local economic development is a constant synergy of business, government, civil society and academia", available at: <http://pleddg.org.ua/ua/2016/kent-makmallin/> (Accessed 6 Jan 2025).

7. Martsenyuk, O. V., Gumenna, O. I. and Den'dobra, T. V. (2023), "Prospects for strengthening the financial self-sufficiency of territorial communities in the context of decentralization", Economics and Society, vol. 51, DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-50>.

8. Palchuk, V. (2018), "Development of the economic potential of communities within the framework of decentralization reform", Ukraine: Events, Facts, Comments, vol. 11, pp. 38—50.

9. Pronko, L. M., Zataidukh, K. Yu. and Chorny, Ya. I. (2024), "Economic development of territorial communities: essence, features, and strategic perspectives", Economics and Society, vol. 59, pp. 48—57.

10. Rusnak, A. V. (2024), "Development of territorial communities through attracting international investment: organizational aspects", Investments: Practice and Experience, vol. 15/202, pp. 7—12, DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.15.7>.

11. Sainchuk, N. V., Sobkova, N. D. and Shum, Yu. O. (2024), "Investment resources of a territorial unit", Economics and Society, vol. 59, DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-89>.

12. National Institute for Strategic Studies (2018), "European experience of administrative-territorial reform: political aspect", available at: <http://www.niss.gov.ua/articles/844> (Accessed 10 Jan 2025).

13. Iefimova, G. V. and Pavlova, M. D. (2023), "Threats and prospects for attracting foreign investment in the Ukrainian territorial communities' activities", Problems of Economy, vol. 1 (55), pp. 74—85, DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-1-74-85>.

Стаття надійшла до редакції 29.01.2025 р.